

כתיבה אישית

עורכת המדור: נעמי הדס לידור

מאת: ד"ר דליה זק"ש

נעמי הדס לידור

"להיות בכל מקום שבו יש הזדמנות לקדם שוויון בבריאות וברוחה של כלל הא/נשים ממגוון החברה, להשמיע את קולנו למען ויחד עם האנשים שאנו מלוות ובעיקר להיאבק למען הייחודיות של המקצוע".

זה המשפט שבחרתי כרקע לטקס שבו קיבלתי פרס על מפעל חיים מן העמותה הישראלית לריפוי בעיסוק. טקס שהתקיים בכנס השנתי של העמותה (2017) וריגש אותי מאוד.

אתחיל במילות תודה לכל הממליצות/ים למתן הפרס, לוועדה שבחרה לתת לי את הפרס ולכל אחת מן החברות שליוו אותי לאורך השנים בחוג לריפוי בעיסוק באוניברסיטת חיפה, בעשייה המקצועית, בוועדות המקצועיות ובכל מקום שבו הייתי מעורבת. חברות שהיו איתי בתחילת הדרך, חלקן כבר לא איתנו, חלקן פרשו כמוני וממשיכות בפעילות בתחומים שונים ורובכן הממשיכות את הדרך באהבה ובמסירות. מפעל החיים שלי נבנה בעזרתכן ותודות לכולכן.

את מה שניתן לי. אולי גם רציתי ללמוד פחות קשה, שהרי בזמנו היו רק ספרים ספורים בריפוי בעיסוק כך שלא היה צריך ללמוד קשה מדי לבחינות. נראה שגם הגישה המעשית של הריפוי בעיסוק קסמה לי: פחות דיבורים ויותר עשייה, עשייה המקדמת את התפקוד של הא/נשים שפגשתי והמאפשרת להם/ן להגשים את עצמם/ן.

במהלך השנים הכרתי ולמדתי את המקצוע לעומק והתחלתי להבין את המורכבות של נתינה וקבלה ושל ההתמקדות בא/נשים שהתחייבתי לסייע להם. בשלבים מוקדמים של חיי המקצועיים הבנתי שאין די בראון לעזור. כדי לעשות זאת בדרך טובה ויעילה אני צריכה שיהיו לי הכוח, הידע והעוצמה להשפיע על הסביבה המקצועית והחברתית. כל זאת כשהמקצוע

התחלתי את דרכי המקצועית לפני 55 שנים. אני לא זוכרת במדויק אבל נראה לי שבחרתי ללמוד ריפוי בעיסוק מסיבות שהיו, במבט לאחור, נראות לי מתאימות. כן, כמו רובנו המרפאות/ים בעיסוק מאז ועד היום רציתי לעזור לא/נשים הזקוקים לסייע, להקל עליהם ולאפשר להם לחיות חיים מלאים וגם ליהנות מכך שאני יכולה לעזור ולהעניק לאחרים/ות

עם וללא מוגבלות. עם תפיסת עולם זו הבנתי טוב יותר וניסיתי להעביר את הידע שצברתי לסטודנטיות שלימדתי כיצד ניתן לסייע לאותה אישה שהצוות הרפואי החליט שהיא צריכה לחזור לביתה ואל האיש שהתאכזר אליה.

כך השתנתה תפיסת העולם שלי והחלה להתבסס על מודלים חברתיים ביקורתיים המעמידים אותי ואת האנשים עם מוגבלות באותו מישור של קבלה ונתינה, של למידה הדדית ושל חברויות נפלאות. שינוי זה העשיר את עולמי ופתח לפני תחומי עניין וצורות חקירה חדשים שאותם השתדלתי להטמיע בלימודי הריפוי בעיסוק.

נכנסתי למקצוע הריפוי בעיסוק מסיבות שלא כולן זכורות לי, אך המשכתי לעסוק בו ועד היום מסיבות שאני מכירה ומוקירה. מקצוע אשר אפשר לי לעסוק בתחומים רבים, להיפתח ולפתח תחומי ידע מגוונים, להשתנות ולשנות. לאפשר לקבוצות מוחלשות להשמיע את קולן ולהשפיע על החברה בהכללתם במארג החברתי. קהילת המרפאים בעיסוק היא רב גילית ועכשיו אני אחת הזקנות בקהילה. אני מקווה להמשיך להיפגש עם חברותי הזקנות, המבוגרות והצעירות, וגם הצעירות מאוד, לדבר עם כולן, להשפיע ולהיות מושפעת, לשנות יחד את המקצוע ולהביאו למקום של עוצמה וכוח. להגיד שאנחנו זקנות או צעירות, עם וללא מוגבלות, מרקע תרבותי וכלכלי מגוון, בלי חשש מפני סטיגמות ודעות קדומות.

לפני הכנס נתבקשתי לציין נקודת סיפוק משמעותית בחיי המקצועיים. עניתי, ואני אומרת, חיי המקצועיים עדיין לא הסתיימו ולכן קשה לי למנות נקודה אחת בלבד, חיי המקצועיים הינם רצף של נקודות סיפוק משמעותיות. אני מאחלת לכולכן להרגיש כך כשתגיעו לגילי, לעבור תהליכי שינוי, לעמוד

היה בתחילת דרכו ומעמדו עדיין לא היה איתן. לדוגמה, כשהצוות הרפואי הבכיר אמר שצריך להחזיר אישה שהייתה מאושפזת אחרי משבר נפשי לבית שבו הרגישה כלואה, היה לי קשה להשמיע את קולי ולשאול איך תחזור הביתה אם לא נסייע בשינוי הסביבה המשפחתית שממנה הגיעה.

מכיוון שלימודי הריפוי בעיסוק בזמנו לא היו חלק מן האקדמיה, המשכתי ללמוד לתואר ראשון כדי להרחיב את עולם הידע שלי וגם כדי להבין כיצד ניתן להשפיע בצורה מיטיבה יותר על העולם שרציתי לשנות. בשלב הזה התחלתי להבין שאכן אני רוצה לשנות את העולם ולגרום לחברה שבה אני חיה לקבל את האחר/ת ולאפשר לה/לו לחיות חיים מלאים. בו זמנית, בעבודה המקצועית התחלתי לקדם את לימודי הריפוי בעיסוק לתואר אקדמי. מסיבה זו המשכתי בלימודים לתואר שני ושלישי. הלימודים פתחו לפני צוהר שאפשר לי להסתכל על העשייה המקצועית היום-יומית מנקודות מבט שונות, אלו שבחרתי היו נקודת המבט המגדרית ונקודת המבט החברתית. עלו בי תהיות והתחלתי לערער על עליונותו של המודל הרפואי ועל תפיסת העולם ההגמונית שבה הגבר הלבן מן המעמד הבינוני וללא מוגבלות הוא הנורמה. ערער זה כיוון את החשיבה שלי מאז ועד היום.

בצד העיסוק במחקר, הוראה וקידום מעמדו האקדמי של הריפוי בעיסוק בחוג בחיפה ובחוגים האחרים בארץ, אני פעילה חברתית בפמיניזם ולמען השלום. אני בטוחה שלעיתים גרמתי אי-נחת לחלק מן הסטודנטיות/ים והעמיתות והעמיתים שלי בהקפדה על השימוש בלשון מגדרית ותקינות פוליטית. עם זאת שילבתי מחקר שהתמקד בהשפעות של היות הריפוי בעיסוק מקצוע עם רוב של נשים וגם בנשים

על דרככן ואמונתכן, להגשים את עצמכן ולהמשיך ליהנות מן העשייה המקצועית שלכן.

נכתב בידי: **דליה זק"ש**, PhD, OTR, החוג לריפוי בעיסוק, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה.

נערך בידי: **נעמי הדס לידור**, PhD, OT, ראשת תוכנית לימודי תת התמחות בתואר השני בחוג לריפוי בעיסוק באוניברסיטת תל אביב, בנושא: בריאות הנפש בקהיל ה. מנהלת בית הספר הארצי לשיקום, שילוב והחלמה בבריאות הנפש בקריה האקדמית אונו.

המידעון האלקטרוני

העמותה הישראלית לריפוי בעיסוק מזמינה אתכם להתעדכן מדי חודש דרך מידעון הנשלח אליכם בדואר אלקטרוני.
במידעון מידע בנושאים שונים:
חדשות המקצוע, קורסים והשתלמויות, חדשות מהאקדמיה ומהשטח ועוד.
הרשמה לקבלת המידעון
דרך העמותה:
www.isot.org.il
להוספה לרשימת התפוצה (בתחתית הדף)